

Жоба туралы қысқаша ақпарат

Жоба аты	AP09259851 «Қазақстанда циркулярлы экономиканы дамыту: әлеуеті, үдерістері, келешегі»
Жоба өзектілігі	Жаһандық сын-қатерлер дәуірінде дәстүрлі «take-make-waste» (аламыз-жасаймыз-тастаймыз) қағидасына негізделген экономиканы дамудың жаңа стратегиясы – циркулярлы экономика – алмастыруда. Егер сызықты экономика шектен тыс ресурстарды қолданып, пайдаланып болған соң қоқысқа айналатын тауарларды өндірумен айналысса, циркулярлы экономика, керісінше, 3R «reduce, reuse and recycle» (азайтамыз, қайта қолданамыз, өңдейміз) моделіне негізделіп, өнімдер мен шикізаттарды бірнеше қайтара пайдалануды, қоршаған ортаны ластайтын қалдықтарды барынша азайтуды насихаттайды. Жоба тақырыбы еліміздің жасыл экономикаға өтуі және ұлттық экономиканың тұрақты даму мақсаттарына қол жеткізудегі стратегиялық мақсаттарына сай келеді.
Жоба мақсаты	Жоба мақсаты – «циркулярлы экономика» тұжырымдамасын кешенді талдау мен зерттеу арқылы циркулярлық қағидаларын Қазақстан Республикасында макро, мезо және микро деңгейлерде тиімді қолдану мен тарату бойынша ұсыныстар әзірлеу.
Жоба міндеттері	<ol style="list-style-type: none">1. Отандық және шетелдік ғылыми әдебиеттердің негізінде циркулярлы экономика тұжырымдамасының теориялық және әдіснамалық негіздерін іргелі зерттеу.2. Шетелдік тәжірибені зерттеу:3. Қазақстандағы циркулярлы экономиканың қазіргі жағдайы мен келешекте даму бағыттарын сандық және сапалық зерттеу әдістерін қолдана отырып кешенді талдау.4. Отандық нарықтың ерекшеліктерін ескере отырып ұсыныстар әзірлеу5. Зерттеу нәтижелерін апробациялау және тарату
Қол жеткізілген нәтижелер	Жобаны іске асыру нәтижесінде келесі нәтижелер алынды: <ol style="list-style-type: none">1. Шетелдік және отандық ғылыми еңбектер негізінде циркулярлы экономиканың теориялық және әдіснамалық негіздеріне іргелі зерттеу жүргізілді. Bibliometrix бағдарламасы арқылы әдебиеттерге жүйелі шолу және библиометриялық талдау жүргізілді.2. Шетелдік тәжірибе негіздемелік құжаттарды, стратегиялық, мемлекеттік және салалық бағдарламаларды, циркулярлы экономика қағидаларын пайдалана отырып, 15 шет мемлекеттің істерін талдау негізінде зерттелді. Циркулярлы экономиканы дамыту бойынша қабылданған шаралар мен тәжірибе елдердің үш тобына жіктелді.3. Циркулярлы экономиканы зерттеудің әдістемелік тәсілдері зерделенді және ел мен салалық секторлар деңгейінде тұрақты даму қағидаларының қалыптасуы мен дамуын бағалаудың негізгі параметрлері анықталды. Зерттеу дизайны мен эмпирикалық зерттеулер жүргізуге арналған құралдар әзірленді.

	<ol style="list-style-type: none"> 4. Қазақстандағы циркулярлы экономиканың қазіргі жағдайы мен даму болашағына жан-жақты талдау жасалды. Зерттеу сапалық және сандық зерттеу әдістерін қолдану арқылы жүргізілді. Циркулярлы экономика процестеріне ілесетін бірқатар заңнамалық және нормативтік актілер зерттелді. Респонденттердің әлеуметтік-демографиялық ерекшеліктерін ескере отырып, Қазақстан Республикасының халқына онлайн сауалнама жүргізілді. Қазақстандағы жасыл және тұрақты даму, экология және қалдықтарды басқару мәселелерімен айналысатын бизнес пен өндірістің, ғылым мен білімнің, ҰЕҰ мен халықаралық ұйымдардың өкілдері арасында сараптамалық сауалнама жүргізілді. Экономикасы дамып келе жатқан ел ретіндегі Қазақстанның тәжірибесінің сипаттамаларын зерттеуде қосымша деректер (статистика, есептер, жағдайлар және т.б.) зерттеліп, әртүрлі тараптардың қалыптасу және дамуға дайындық деңгейіне эмпирикалық бағалау жүргізілді. 5. Синтетикалық бақылау әдісін қолдана отырып, Еуропалық Одақ елдерімен бірге 2015 жылдан бастап циркулярлы экономикаға көшу жөніндегі іс-шаралар жоспарын іске асыру жағдайында Қазақстандағы тұрмыстық қалдықтарды қайта өңдеудің әлеуетті деңгейі бағаланды. 6. Циркулярлы экономика негіздерін оқыту курсының бағдарламасы жасалды. Тәжірибелік сабақтарды толықтыру үшін бизнес-кейстердің жинағы құрастырылды. 7. Циркулярлы экономиканы дамытуға арналған ақпараттық платформаның демо-құрылымы дайындалды. 8. Макро, мезо және микродеңгейлердегі циркулярлы экономиканы дамыту бойынша ұсыныстар әзірленді.
<p>Зерттеу тобы мүшелерінің аты-жөні, идентификаторлары (Scopus Author ID, Researcher ID, ORCID, бар болса) және сәйкес профильдерге сілтемелер</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Жидебекқызы Акнұр – жоба жетекшісі, PhD, қауымдастырылған профессор. Web of Science ResearcherID AAV-8130-2020. Scopus ID – 57192831004 https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57192831004 ORCID ID: http://orcid.org/0000-0003-3543-547X 2. Сагиева Римма Калымбековна – э.ғ.д., профессор м.а. Scopus ID – 55916782100 https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=55916782100 ORCID ID: http://orcid.org/0000-0002-7447-268X 3. Билан Юрий – PhD, профессор. Scopus ID – 35239448800 https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=35239448800 ORCID ID: http://orcid.org/0000-0003-0268-009X 4. Темербулатова Жансая Сериковна – PhD. Scopus ID – 57211475705 https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57211475705 ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-3205-0948 5. Молдабекова Айсулу Турсынбаевна – PhD. Scopus ID – 57207841308 https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57207841308 ORCID ID: https://orcid.org/0000-0003-4330-5595 6. Калмакова Динара Танатқызы – магистр. Scopus ID – 57207842878

	<p>https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57207842878 ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-2733-8023</p> <p>7. Амангельдиева Бірғаным Асқарқызы – докторант. Scopus ID – 57918883300. https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57918883300 ORCID ID: https://orcid.org/0000-0003-3466-5871</p>
<p>Жарияланымдар тізімі (URL, DOI көрсетілген)</p>	<p>2021 <i>ҚР ҒжЖБМ ҒЖБСҚЕК ұсынған журналдарда жарияланған мақалалар:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Temerbulatova Zh.S., Zhidebekkyzy A., Grabowska M. Assessment of the Effectiveness of the European Union Countries Transition to a Circular Economy: Data Envelopment Analysis. <i>Economics: the strategy and practice</i>. 2021;16(3):142-151. https://doi.org/10.51176/1997-9967-2021-3-142-151 2. Zhidebekkyzy A., Kalmakova D., Amangeldiyeva B. Implementation Of Circular Economy Principles Across Countries. <i>Central Asian Economic Review</i>. 2021;(6):43-62. https://doi.org/10.52821/2789-4401-2021-6-43-62 <p>2022 <i>Scopus деректер базасында индекстелетін журналдарда жарияланған мақалалар:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zhidebekkyzy, A., Temerbulatova, Z., & Bilan, Y. (2022). The Improvement Of The Waste Management System In Kazakhstan: Impact Evaluation. <i>Polish Journal of Management Studies</i>, 25(2), 423-439. doi:10.17512/pjms.2022.25.2.27 (Scopus Q2, процентиль по CiteScore 2022 - 66) 2. Zhidebekkyzy, A., Moldabekova, A., Amangeldiyeva, B., Streimikis, J. (2022). Assessment of factors influencing pro-circular behavior of a population. <i>Economics & Sociology</i>, 15(3), 202–215. doi:10.14254/2071-789x.2022/15-3/12 (Scopus Q1, процентиль по CiteScore 2022 - 90) <p><i>ҚР ҒжЖБМ ҒЖБСҚЕК ұсынған журналдарда жарияланған мақалалар:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zhidebekkyzy A., Kalmakova D., Bilan S. Mapping Circular Economy Phenomenon in Emerging Markets. <i>Economics: the strategy and practice</i>. 2022;17(2):17-39. https://doi.org/10.51176/1997-9967-2022-2-17-35 <p>2023 <i>Scopus деректер базасында индекстелетін журналдарда жарияланған мақалалар:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zhidebekkyzy, Aknur, Moldabekova, A., Amangeldiyeva, B., Šanova, P. (2023). Transition to a circular economy: Exploring stakeholder perspectives in Kazakhstan. <i>Journal Of International Studies</i>, 16(3), 144–158. doi:10.14254/2071-8330.2023/16-3/8 (Scopus Q1, процентиль по CiteScore 2022 - 90) 2. Rozsa, Z., Zhidebekkyzy, A., Bilan, Y., & Drahosova, J. (2023). The impact of taxi drivers’ characteristics on the propensity to do business: Case study from a sharing economy. <i>Innovative Marketing</i>,

	<p>19(2), 170–183. doi:10.21511/im.19(2).2023.14 (Scopus Q2, процентиль по CiteScore 2022 - 66)</p> <p><i>ҚР ҒжЖБМ ҒЖБСҚЕК ұсынған журналдарда жарияланған мақалалар:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zhidebekkyzy, A., Temerbulatova, Zh., Amangeldiyeva, B. A., Sakhariyeva, A. (2023). Towards a circular economy: An analysis of Kazakhstani case. <i>Journal of Economic Research & Business Administration</i>, 143(1). doi:10.26577/be.2023.v143.i1.02 2. Zhidebekkyzy, Aknur, Moldabekova, A., Amangeldiyeva, B. (2023). Pro-environmental behavior and household waste sorting in Kazakhstan: An empirical analysis. <i>Eurasian Journal of Economic and Business Studies</i>, 1(67), 39–51. doi:10.47703/ejeb.v1i67.186
<p>Патент туралы ақпарат</p>	<p>-</p>

